

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Ринок фінансових послуг

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Вибіркова освітня компонента профільної підготовки

Семестр

2

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Насібова Ольга Вікторівна

olha.nasibova@khpі.edu.ua

Доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Досвід роботи - 20 років. Автор та співавтор понад 85 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: "Страхування та страхова справа", "Фінансові ринки", "Банківський менеджмент", "Ринок фінансових послуг", "Управління фінансовими ризиками".

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Ткаченко Марина Олексіївна

maryna.tkachenko@khpі.edu.ua

К.е.н., доцент, старший викладач кафедри обліку і фінансів

Досвід роботи понад 13 років. Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний викладач з дисциплін: «Бюджетування податків і зборів на підприємстві», «Управлінський та податковий облік», «Ринок фінансових послуг», «Аналітичні методи оцінки ринкової вартості економічних об'єктів».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс "Ринок фінансових послуг" розвиває знання та навички, необхідні для ефективної діяльності на ринку фінансових послуг. В ході навчання студенти дізнаються як виявляти потреби споживачів щодо певних видів фінансових послуг та можливості їх задоволення; проводити порівняльний аналіз в галузі надання фінансових послуг, виявляючи переваги та недоліки.

Мета та цілі дисципліни

Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками в сфері функціонування ринку фінансових послуг. Формування комплексного розуміння методів регулювання ринку фінансових послуг та механізмів діяльності фінансових посередників і аналізу фінансових послуг.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері ведення міжнародного банківського бізнесу, що передбачає використання різноманітних методів прийняття управлінських рішень при здійсненні транскордонних банківських операцій шляхом формування цільових напрямів використання інвестиційного капіталу, розробляти та реалізовувати фінансові послуги на основі використання сучасних інформаційних технологій.

Результати навчання

ПР1 Володіти різноманітними методами та засобами для розробки банківської стратегії, що включає управління інвестиційним капіталом та формування комплексних фінансових інструментів спрямованих на використання на різних цільових ринках надання банківських послуг.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредита ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Основи наукових досліджень", "Фінансовий менеджмент", "Страховий менеджмент".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться дистанційно із застосуванням інтерактивних методів навчання з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій. Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні основи функціонування ринку фінансових послуг

Сутність та роль ринку фінансових послуг. Поняття "фінансова послуга" та її відмінність від фінансової операції. Види фінансових послуг. Суб'єкти ринку фінансових послуг та їх класифікація. Інші фінансові учасники ринку фінансових послуг. Держава на ринку фінансових послуг. Саморегулювальні організації.

Тема 2. Основні інструменти ринку фінансових послуг

Поняття "фінансовий актив" та "фінансовий інструмент". Види фінансових інструментів.

Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва

Теорія фінансового посередництва та її еволюція. Депозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг. Недепозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг. Страхові компанії. Недержавні пенсійні фонди., їх види та органи управління. Інститути спільного інвестування на ринку фінансових послуг. Фінансові компанії, що надають лізингові та факторингові послуги. Способи винагороди фінансових посередників.

Тема 4. Сегментарна структура ринку фінансових послуг

Поняття та критерії сегментації ринку фінансових послуг. Основні сегменти ринку фінансових послуг. Інфраструктура ринку фінансових послуг. Поняття та складові елементи інфраструктури ринку фінансових послуг. Функції інфраструктури ринку фінансових послуг. Фактори впливу на інфраструктуру ринку фінансових послуг.

Тема 5. Фінансові послуги на грошовому ринку

Організація та особливості функціонування депозитного ринку. Послуги банків на грошовому ринку. Операції з інструментами грошового ринку. Державні фінансові інститути на грошовому ринку.

Тема 6. Фінансові послуги на валютному ринку

Загальна характеристика валютного ринку: поняття, функції, суб'єкти, механізм функціонування. Валютний курс і котировки. Валютні операції та їх види. Надання послуг з конверсійних операцій. Операції спот і форвард. Стратегія валютного арбітражу. Здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку. Фінансові послуги з міжнародних розрахунків. Криптовалюти: соціально-економічна сутність і правовий статус. Сучасне регулювання фінансових послуг на валютному ринку.

Тема 7. Фінансові послуги на ринку позик

Банківські послуги на кредитному ринку. Лізингові та селенгові операції банків. Механізм здійснення факторингових операцій. Інші послуги комерційних банків на фінансовому ринку.

Тема 8. Фінансові послуги на фондовому ринку

Поняття фондового ринку. Організація торгівлі на фондовому ринку. Види професійної діяльності на фондовому ринку. Фондові біржі та їх місце серед бірж ринку фінансових послуг. Методика оцінки та аналізу цінних паперів.

Тема 9. Фінансові послуги на страховому ринку

Структура, учасники та інструменти страхового ринку. Практика страхових послуг в США. Страхові компанії і послуги в Україні. Непрямі страхові посередники та їх послуги. Інструменти державного регулювання ринку страхових послуг в Україні.

Тема 10. Послуги недержавних пенсійних фондів

Пенсійний контракт і пенсійна схема. Порядок укладення та істотні умови пенсійного контракту. Дія пенсійного контракту. Поняття і типи пенсійних схем. Пенсійні активи недержавних пенсійних фондів. Управління активами недержавних пенсійних фондів. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів. Пенсійні виплати. Види пенсійних виплат, умови та порядок їх виплати. Довічна пенсія. Договір страхування довічної пенсії. Пенсія на визначений строк. Договір про виплату пенсії на визначений строк. Одноразові пенсійні виплати.

Тема 11. Ломбардні послуги

Зародження і розвиток ринку ломбардних послуг. Суть та значення діяльності ринку ломбардних послуг. Послуги ломбардного кредитування і зберігання цінностей. Державне регулювання ринку ломбардних послуг.

Тема 12. Фінансові послуги міжнародних фінансових ринків

Роль світової фінансової системи - її функції і складові. Ринки єврокредитів і євровалют та їх послуги. Міжнародний ринок капіталів: поняття, основні інструменти. Ринок іноземних валют FOREX (FX). Міжнародні інформаційні, платіжно-розрахункові і ділінгові системи наданні фінансових послуг.

Тема 13. Послуги з фінансування зовнішньої торгівлі

Послуги з міжнародних платежів і розрахунків при зовнішній торгівлі. Способи та інструменти фінансування зовнішньої торгівлі.

Тема 14. Новітні електронні фінансові послуги

Інтернет-банкінг. Інтернет-трейдинг. Інтернет-страхування та комп'ютерна інженерія.

Тема 15. Інформаційне забезпечення фінансових послуг

Основні джерела інформаційного забезпечення ринків фінансових послуг. Фундаментальний аналіз фінансових ринків і використання отриманої інформації для надання послуг. Технічний аналіз фінансових ринків і використання отриманої інформації для надання послуг.

Тема 16. Ризики на ринку фінансових послуг

Чинники невизначеності на ринку фінансових послуг. Види ризиків на ринку фінансових послуг. Управління кредитними ризиками. Методи страхування валютних ризиків. Хеджування за допомогою опціонів, форвардів, ф'ючерсів. Управління ризиками відсоткових ставок.

Теми практичних занять

Тема 1. Сутність та інструменти ринку фінансових послуг

Тема 2. Оцінка ефективності на ринку інвестицій

Тема 3. Фінансові послуги на грошовому ринку

Тема 4. Фінансові послуги на валютному ринку

Тема 5. Фінансові послуги на ринку позик

Тема 6. Фінансові послуги на фондовому ринку

Тема 7. Фінансові послуги міжнародних фінансових ринків

Тема 8. Управління ризиками на ринку фінансових послуг

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання. Результат розрахунків та обґрунтувань і висновків оформлюється у письмовий звіт.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1 Арутюнян С. С., Іоргачова М. І. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. Харків : «Діса плюс», 2020. 312 с.

2 Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. Київ : НАУКМА, 2022. 206 с

3 Третякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 118 с.

4 Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

5 Фінансові послуги : підручник / за ред. О. О. Дмитрик. Харків : Право, 2023. 408 с.

6 Черкасова С. В. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. Львів : "Магнолія 2006", 2019. 496 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%).

Екзамен: письмове завдання (20 тестів з теорії + розв'язання задачі).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Тетяна НАЗАРОВА